



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 25/03/2025 16:27
Sayı: E-120.07.03-1604102
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-18193344

Konu : Soru Önergesi (7/20867)

7/20867 QK 74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.12.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1555580 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet ŞİK'a ait 7/20867 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/20867) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 562800AD-3DB0-43CA-B255-DCD3DC415F69

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Tülin DURAK
Mali Hizmetler Uzmanı
Telefon No: (312) 258 85 94





T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET ŞIK'A AİT 7/20867 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizden ihraç edilen ve herhangi bir nedenle ülkemize geri dönen ürünlerin tamamında; öncelikle gümrükte ayniyat tespiti yapılmakta, ayniyat tespiti yapıldıktan sonra ürünler Bitki Karantinası Yönetmeliği/Türk Gıda Kodeksi/Yem Mevzuatı kapsamında %100 bitki sağlığı ve gıda/yem güvenilirliği yönünden resmi kontrollere tabi tutulmaktadır.

Yapılan resmi kontroller sonucunda, mevzuata uygun olmayan ürünlerin ülkemize girişine izin verilmemektedir.

Ülkemizden 186'dan fazla ülkeye 2.000'den fazla çeşit ürün ihraç edilmektedir. Bildirim alınan ürün, ürün grubu, olumsuzluk sebebi ve ihracatçı özelinde risk esaslı resmi kontroller artırılmaktadır. Taze meyve ve sebze ürünlerinde pestisit kalıntısı nedeniyle alınan bildirimlerin önlenmesi için bildirim alındığı tarihten itibaren bir yıl süreyle ihracatçının bildirim konu ürününe %100 pestisit kalıntısı açısından analiz sıklığı uygulanmaktadır.

Alıcı ülkeler tarafından kabul kriterleri ülkemize tebliğ edildiği takdirde, Bakanlığımızca konu hakkında gerekli mevzuat (talimat, prosedür vb.) hazırlanarak ilgili birimlere iletilmektedir. İlgili birimlerimiz alıcı ülke kriterlerine göre hazırlanan mevzuat kapsamında ihracat kontrollerini gerçekleştirmektedir.

Ülkemizde üretilen taze meyve ve sebzelerde pestisit kalıntısı denetimleri "çiftlikten sofraya gıda güvenirliliği" uluslararası yaklaşım doğrultusunda Bakanlığımız il/ilçe tarım ve orman müdürlükleri tarafından özellikle;

- Hal giriş noktalarında,
- Toptan ve perakende satış noktalarında ve
- Taze meyve sebze paketleme işletmelerinde yapılmaktadır.

Bitkisel ürünlerde yapılan hasat sonrası yurtiçi resmi kontrol ve denetimler işletmenin taşıdığı risk esasına göre uygun sıklıkta ve gıda maddesinin taşıdığı riskle orantılı olarak hasat sonrası 28 ürün çeşidinde pestisit analizleri yapılmaktadır. Riske dayalı denetim sisteminde; kalıntı riski görülen ürünler başta olmak üzere önceki kontrollerden edinilen bilgi ve deneyimler, yurt içi üretim ve tüketim miktarları ile ihraç edilen ürünlere yönelik AB'den alınan bildirimler (RASSF), ortaya çıkan gelişmeler ve resmi kontrollerin sonuçlarına göre risk çarpanları belirlenmektedir.

Hasat öncesi ve sonrası piyasaya arz edilmiş taze meyve ve sebze ürünlerinde pestisit kalıntılarının kontrolüne ilişkin olarak yıllık gıda numune alma planı, bitkisel ürünler denetim programı her yıl revize edilerek uygulanmaktadır.

Bitkisel üretimde kimyasal mücadeleye alternatif yöntemlerin yaygınlaştırılması, pestisitlerin mevzuat doğrultusunda kullanılması ve etkin denetimi ile kalıntının önlenmesi amacıyla Kalıntı Eylem Planı (2022-2025) uygulamaya konulmuştur.

Yürütülen resmi denetim ve kontrollerde "Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği'nde belirtilen maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde pestisit kalıntısı çıkması ya da tavsiye dışı kullanımının tespit edilmesi halinde 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında bitkisel ürünü üreten, paketleyen ve piyasaya arz eden işletmeciye yasal işlem uygulanmaktadır.

Bakanlığımızın yaptığı kontroller sonucunda sahip olduğu bilgileri kamuoyunun bilgisine sunabileceği 5996 sayılı Kanun'un 31'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında belirtilmiş olup,



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

kamuoyu duyuruları kanun ve yönetmelik ile belirlenen çerçevede sürdürülmektedir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılan ürünler toksikolojik, ekotoksikolojik, kalıntı, biyolojik etkinlik, fiziksel ve kimyasal özellikler, diğer ülkelerdeki ruhsat ve tavsiyeye ait bilgi ve belgeler dikkate alınarak, yapılan değerlendirme sonucunda insan, bitki ve çevre açısından uygun bulunan ürünlerdir. Yine uluslararası kuruluşlarca insan ve çevre sağlığı ve benzeri konularda riskli olduğu bilimsel çalışmalarla belirlenen aktif maddeler ülkemizde de yasaklanmaktadır. Bu kapsamda, 2009'dan bu yana 223 aktif maddenin kullanımı sonlandırılmıştır. Bakanlığımız, riskli olduğu tespit edilen aktif maddeler ile ilgili çalışmalarına devam etmektedir.

Bakanlığımızca uluslararası standartlar doğrultusunda pestisit kullanımına alternatif yöntemlerin öncelikle kullanılması, çevre dostu mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla entegre mücadele (IPM) uygulamaları teşvik ve tavsiye edilmekte, eğitim, proje ve kontrol faaliyetleri yürütülmektedir. Pestisit kullanımına alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerini kullanan üreticilere destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından ülkemizde gereksiz ve hatalı ilaç kullanımı ve zirai ilaç kalıntısının önlenerek doğal dengenin korunması ile sürdürülebilir tarım konularında farkındalık oluşturmak ve etkin bitki sağlığı programı uygulamak amacıyla eğitim ve yayım çalışmaları ile üretim alanlarında çiftçi tarla okulu çalışmaları yapılmaktadır.

Üreticilerin tarımsal üretimde daha sağlıklı ve sürdürülebilir yöntemlere geçişi için hayvancılık, büyükbaş-küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, hayvan refahı, sulama, gıda üretimi ve gıda hijyeni, süt ve sağım hijyeni, işletmelerde hijyen, su ürünleri, basınçlı sulama sistemleri, tasarruflu sulama sistemleri, iklim değişikliği, meyvecilik, sebzeçilik, seracılık, arıcılık, tarla bitkileri, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği, süs bitkileri, ev ekonomisi, mekanizasyon, bitkisel üretim, sürü yönetimi elemanı, mantar yetiştiriciliği, iyi tarım-organik tarım uygulamaları, bitki zararlıları ile mücadele, süt hijyeni, besi yetiştiriciliği, çayır mera yem bitkileri, aile işletmeciliği vb. 450 konuda eğitim, yayım, bilgilendirme ve farkındalık faaliyetleri yapılmaktadır.

Bu faaliyetler tarla günleri, demonstrasyon, çiftçi toplantıları, çiftçi kursları, sergiler, fuarlar, teşvik müsabakaları, canlı yayınlar, haber ve TV programları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Çiftçi eğitim ve yayım faaliyetlerine katılım üreticilerimizin gönüllülük esasına dayanmaktadır. Tarımsal faaliyet yapan çiftçilerimizin talep etmeleri halinde tarım ve hayvancılık vb. konularda her türlü eğitim ve yayım faaliyeti yapılmaktadır.

2002-2024 yılları arasında Bakanlığımızca üreticilere yönelik gerçekleştirilen 1.450.240 eğitim, yayım, bilgilendirme, bilinçlendirme ve farkındalık faaliyetlerine 27.276.240 kişi katılmıştır.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

2025 yılında tarımsal desteklemeler için 135 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlaması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin getirdiği birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

verilecektir. Bununla birlikte, su kısıtı olan yerlerde yine belirlenen şartlara uygun üretim yapan üreticilerimizin kullandığı mazot ve gübrenin tamamı nakdi olarak verilecektir.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanacaktır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilecektir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilecektir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanacaktır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmış olacaktır.

Hazırlanan yeni destekleme modeliyle hayvancılıkta temel amacımız; verimli, kaliteli, sağlıklı ve sürdürülebilir bir üretim modeli ile gıda ve tarım alanında ülkemizi bölgesinde lider, dünyada küresel aktör hâline getirmektir.

Yeni destekleme modelinde su ürünleri desteklerinde;

- Yetiştiricilere her bir teknik kriter için temel destek tutarına ilave destek verilecek,
- Küçük ölçekli balıkçılık desteği %43-100 arasında artırılacak ve
- Balıkçı gemisi sahibi veya ortağı kadınlara küçük ölçekli balıkçılık desteği %35 daha fazla ödenecektir.